

Trestné činy spáchané verbálním projevem

eFocus

Ač platí životní pravidlo, že za člověka mluví činy, nikoli slova, existuje několik trestných činů, které lze spáchat toliko slovy. O některých není sporu o tom, že v trestním zákoníku mají své místo. Například o trestném činu vydírání nelze polemizovat, že touto skutkovou podstatou popsané jednání je na místě řešit prostředky trestního práva. Naopak třeba u trestného činu pomluvy má řada právníků pochybnosti, zda existence této skutkové podstaty v trestním právu není již překonána. Sám se přikláním k tomu názoru, že k ochraně pomluveného stačí prostředky práva civilního.

A pak tu jsou trestné činy páchané slovem, které do trestního práva bezesporu patří, ale jejich aplikace není jen otázkou právní teorie, ale i otázkou daleko širší. Mám na mysli zejména trestné činy hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a dále podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Tohoto trestného činu se dopustí i ten, kdo ze svého pohledu jen "hlásá svůj názor". Není sporu o tom, že svoboda projevu má hranice vytyčené trestním právem. Jejich hledání však není jednoduché. Velmi často je dokonce musí určovat znalec. Podle současné praxe je to znalec, kdo určí, jaký daný projev vlastně byl. Avšak pokud jen znalec může odpovědět na otázku, zda konkrétní projev hanobil nějakou rasu či podněcoval k nenávisti, jaký je pak skutečný dopad takového projevu na veřejnost? Kdo mu rozumí, kdo jej chápe, kdo vnímá, co mělo být řečeno? Asi by mělo být v silách soudce, aby zdravím rozumem posoudil, co za hranu trestního práva jde a co nikoli. Jaký projev je způsobit hanobit jiného či podněcovat v nenávisti. Znalecká zkoumání v téhle oblasti jsou dosti alibistická. Koneckonců alibistická úloha znalců v trestním i civilním soudním řízení je velmi rozšířený trend.

Aktuální otázkou pak je to, že v souvislosti s řešením uprchlické krize a islámu, se stalo šíření nenávisti vůči leckomu a leccemu nepřijemně rozšířenou záležitostí. Šířením nenávisti se snaží regenerovat upadající politické kariéry, či naopak zažehnout nové politické hvězdy. Je to „dobrý“ prostředek. Protože nenávist je živena strachem a toho je v naší společnosti dnes až hystericky mnoho. Vzpomněl bych si za poslední dobu hned na několik veřejných projevů, které bych bez váhání kvalifikoval jako jeden z výše uvedených trestných činů. Přesto mám pochybnosti, jestli za současného stavu věcí je to právě trestní právo, které má zastavit vlnu nenávisti a strachu, který ovládá české země. Jestli by trestní právo vlastně jen neposloužilo samotným pachatelům, aby z nich udělalo mučedníky, „hrdiny“. Čímž by zcela degradovalo svou „napravovací“ roli.

Asi i v tomto případě platí obecnější pravidlo. Když selhává společnost, když selhávají morální standardy, na kterých by měla vyspělá společnost stát, trestní právo to nezachrání. Trestní právo je prostředek k potírání excesů z běžného chování jedinců a společnosti. Pokud se páchaní určitého trestného činu stane společností akceptovaným standardem, tak je zle. A trestní právo je poslední, kdo může pozitivní nápravě pomoci.

Tedy selhává-li společnost, nehledejme záchranu v trestním právu. Byť bych některé řečníky mávající při proslovu oprátkou, postavil před trestní soud velmi rád, a bylo by takové jednání zcela v souladu s platnými předpisy trestního práva.

Mgr. Václav Láska,
senátor, advokát

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - červenec 2015.

EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout ZDARMA na App Store a Google Play, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

Další články:

- [Vedení BBH posiluje o přední expertku na soutěžní právo z A&O Shearman Ivanu Halamovou Dobíškovou](#)
- [V rámci charitativní akce Měsíc sportu advokátní kanceláře a daňoví poradci vysportovali téměř 400 tisíc korun na podporu projektu Pomozte dětem](#)
- [KOLAROVA LEGAL: Nová advokátní kancelář v centru Prahy míří na špičku korporátního a transakčního práva](#)
- [LEAGLE.ONE: Informace nestačí. Proč vzdělávání bez prožitku selhává](#)
- [Diskuzní čtvrťky nad trestním právem \(online - živé vysílání\) - 14.5.2026](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Promlčení práva ve světle aktuální judikatury NS ČR Na co si dát pozor při uplatňování promlčení podle současné právní úpravy?](#)
- [LEAGLE.ONE: Prodáváte firmu, nebo kus života? Pravda o rodinných akvizicích](#)
- [Clifford Chance Prague Association jmenuje dva nové Counsels a jednoho Of Counsel](#)
- [Vítězem Zákona roku je flexinovela zákoníku práce, bodovaly také daňové a účetní změny](#)
- [Advokátní kancelář Eversheds Sutherland posiluje svůj nemovitostní tým](#)